

Nemzeti Társalkodó

Szombaton, $\frac{10}{23}$ = October' 23-dikán

1830

AZ ÚTAZÓ ÉS A REMETE

Svédországban, azon bódog időszakban, midőn a' nagy Gustáv ült a' Királyszeiken; egy Utazó a' magassabb hegyek közzé téveljedett. Nagy volt a' zivatar. Egy jégfedelű szirt' aljában méjjüreg nyílt-fel. Komoran ereszkedett-le az Utazó a' darabos köormókon a' barlangba; 's az alvilág' setét torkába vonta-bé magát a' háborgó idő elől. Félelmes andalgás lepté-meg őtet; vizsgálódva tekinté körül; emberlábnymokat látta; 's a' kőjuk' fénekéről, pislogó láng' halovány fényre világíta elejébe. Borzadva közelíte ez' örök éj' szomorú lámpássához; reszkető hang kiáltá neki a' "Kivagy"-ot: 's az azt sokszorozva követő üregek' visszhangja óriátsoportokat teremte képzetébe. Bús elszánással lépinte a' tűz mellé; 's egy öreg Remetét látá-meg a' zordon magánban. Tisztes tekintetét hosszú ezüst-szakál, és sima szelid kopasz homlok díszesíti; hosszú ruha tsüggött-le száraz termetéről. Reszketve emelkedett-fel pillántsoló tüze mellől, segédbotjára támaszkodott, 's nyájason köszönté az Utazót, a' —

R. Áldjon Isten, vándor! minő komor sors üldöze ide, e' néma alvilágba?

Ü. Bódog béket, jó öreg! Tisztes borzadással tölt-el árnyéktékiteted. Utazó vagyok; e' vad tájra téveljedtem; az idő

viszongása elől keresek itt menedéket.

R. Van-e Istenben bizodalma; és tsendes lelkieméreted?

Ü. Az első, gyermekégi örökségem; a' másodikat, éjjel-nappal megszerezni törekedem. De még zavarosabban meghatottak földfeletti valóságához illő szavaid.

R. Légy bátorságban, édes síjaim! az egyik el nem hágy, tsak a' másikat el ne veszeds. Ereszkedj nyugodalomra; szárogad-meg ruháidat; erősítsd magad' e' pusztá vidék' sovány táplálószerével, enyhítsd szomjadat ama' szikla' egésséges kristály tsepjeivel. Pihenésre van szükséged.

Ü. Köszönöm, jó öreg! veled akarom eltölteni ez' éjt, pislogó lángod mellett, bölts és erköltsi beszélgetés között. Kedvesebb és nyugtatóbb ez nekem a' pihenésnél.

R. Kívánságod teljesedjen. Heveredj-le. Mi járatbeli vagy?

Ü. Közelebb ezen hegyek közt vizsgálódva utazok. Megmondám már idetévedésemet, 's veled lett találkozásom' módját. A' mi különben életem' történeteit illeti — e' már egy közönséges embernél is hosszú; nálam fontos is.

R. Vágyat gerjesztél bennem. Ha az illendőség engedné, közelebb kívánnék férni esméretedhez.

Ü. Én, Barátom! születtem embernek; neveltetem a' nagy világnak; formáltat-

tam Istenképnek. Böltsömtől-fogva földi fény övedzett; én a' magány' homályjában társalkodtam magammal. Bőség ömlöngött körültem; én az egyszerűségben találtam-meg magamat. A' hatalom' királyi páltája lebegett kezeimben; nálam, a' jótétel' gyakorlása szült meglegedést. Tündöklöm; hogy világítsak, melegítsek. Futom páljámat az egészért. Izzadok az emberiségért, szenvedek a' Közboldogságért. Élek lelkemért.

R. Megfejthetetlen vándor! te egy Népboldogító vagy.

Ü. Legfőbb óhajtásom az. De, hát téged, jó öreg! jó, vagy gonosz eset, a' világ, vagy szíved; mi sors számkivetett e' komor pusztába?

R. Én is embernek születtem; a' név' szebb értelmében az igyekeztem maradni; most, mint halandó akarok a' sírba szállani. A' fény és bőség nem övedzett engem; tsak feljűről hinteződött-le remám; én az együgyűség' árnya-alá rejtetem előlk. A' hatalmat felsőbb kézben is mérsékelni törekedtem. Te, napként tündöklepsz; rólam, mint egy kopár jobb oldalról verődtek vissza a' jóltevő sugárok földünk' egy föltotskájára. Létem' fákljaja ellobogott az én Királyomért, Hazámért. Hideg tagjaim már egyedül tsak az Istenség előtt görbednek-le; tsak lelkemmelvaló társalkodásért emelem még e' zörgő tsontvázat.

Ü. De, ugyan kérlek, mond-meg, mivel foglalatoskodol e' vadonba?

R. A' szürkülő hajjullal barlangom' szájában Teremtőmet' térdelve imádom. Köszírtom' ormóiról a' kelő Napot köszöntöm. Ama' köomladékokon a' kezdetnek és végezetnek szomorú halotti éneket zokogok. Nyögök eme' várdüledékeken a' mohos múlandóság felett. Sohajtásim lengenek a' halandóság' hantjain, 's az elhunyt száz-szakok' gyászleplein. Ama' magasabb tetőkről letekintek

néha a' terült völgyekre, Hazám' békes határirra; képzetim elő-tüntetik a' múlt korok' eseteit, Eldődink' hős tetteit; megszorúl lehellete emelkedő mejjemnek; lekapaszkodom a' setét völgy' árnyai alá; 's amaz elterjedt bükk alatt küzdi-ki magát lelkem az öt évek' kínjaiból. Itt a' temérdek faomlásokon hámúloom az idők' dülő hartzait; amott a' zuhogó vízesések mellett andalgok, 's szemlélgetem hennék az élet' tükörét. A' szép Természetben elmerülök. Megszedem a' völgyben sovány eledelemet; 's enyhítem magam a' friss források' vizeivel. Minden fontos gondolatnál, minden meglepő tájon leborúlok a' Mindenség' Ura előtt; 's lelkem mindannyiszor felreppen örök honnyába. Ha, vagy egy vándor, mint te is ide téveljedik; ha valaki érettem, vagy újságvánásból, vagy a' komor táj' vizsgálásáért ide vetődik; baráti karokkal ölelem; lelkem, szívem, barlangom enyhítésére készen állanak. Ritkán levánszorgok a' völgyek' lakossaihoz; 's ott a' békestűrés' példáját, kegyes gondolatokat, az Eg' áldásait hagyom magam után. Mikor egy-egy hatalmas levegői állat felreppen, vagy a' méjségnek vadai megbödülnek, ha az esti homály bé-ereszkedik a' szirtek' aljaira, barlangomba térek; térdre esem; imádom, és ismét imádom az Istent. Az üreg' fenekén meggyújtom pislogó tüzemet; ledülök falevelekhől tömött ágyamra; testem elnyúlik a' barlang' kövein, lelkem túl a' tsil-lagokon tévedez; 's tsak a' következő napra való erőt kíván rendszerént szerezni pihenésem.

Ü. Együgyű; vagy a' paloták' falai között szöllva-ki, igen is nyomorult életed' módja szinte irigységre gerjeszt. De, mi tehetett téged' ily' embergyűlölővé, társaság-kerülővé?

R. Mondám: én emberszerető vagyok. A' nagy világ' tengerét megúsztam. A'

fegőbb kintsekkel megrakott hajó is kitért a' vadszírtes révpártokra.

U. Ugy van. De még se hagyhatom helyben életed' módját. Ha így éltek volna, 's így élnének az emberek; ki munkálná a' földet? ki építené a' városokat, országokat? ki állítana nagy nemzeteket?

R. En az Isten' országát építem. Most nem az idő' hanem az Öröklét' napszámossa vagyok. A' mennyeknek kapuján dolgozom.

U. Értelek. Azt akarod mondani, a' mit ama derék deák verselő így tett-ki: *Ab Jovè principium, Musae.* (Virgil. eclog. 5) Az isteni dolgoknak kell elsőnek lenni.

R. Ugy van. Kinn kezdhethők inkább, mint azon, kitől van a' kezdet!?! — A' nevelésben kell megvetni alapját a' vallásosságnak. A' nevelőket oktatással, példákkal kell bevezetni a' vallás' szent ösvényeibe. Belé kell a' gyenge szívbe tsepegtetni az Istennek (kit lelkünk sejt, élettörténeteink bizonyítanak, a' Természet' jelenésej hirdetnek), lételevélről való hitet; a' Keresztényvallás' szent tételait; 's a' halhatatlanság eránti tántoríthatatlan bizodalmot. Így kell Jézus szerint készíteni istenfő Keresztényt, 's emberszerető feléharátot. Vallásos, hasznos embert kell előbb formálni; 's azután tudományos embert. Az első, mint napsugár együgyűen is elevenít; az utolsó ama' nélkül sugárfogó üvegként-éget. Minden Uralkodásnak, minden Társaságnak, tehát, legyen egy kis háznép, vagy kiterjedt birodalom, első kötelessége, a' vallási dolgokat tiszteletben tartatni. E' nélkül, egyiknek-se lehet tartós boldogsága. Csak a' vallásosság lehet képes a' köz-boldogságról. Ha valamely Társaságnak egyenként minden tagjai tudományosok lennének is; ha egy ideig a' nemzeti fényt felső pontra emelnék is; nem lehetne az állandó: mert az indú-

latok, emberi gyengeségek minden emberekkel közösök lévén, ha azokat a' vallási érzések szent korlátok közt nem tartják, kitörnek; 's előbb a' részeket, utóbb az egészet, ledöntik. Jaj annak a' Társaságnak, hol a' vallás eránt hidegség uralkodik! ott, ha bámulásig felfújják is a' Nemzeti alkotmányt; tsak olyan lesz az, mint a' gyermekek által felfútt szappanhójjag; feljűről a' gondviseléstől nem fedeztetve, alólról mód nélkül feszítette önként elpattan. Az egyeseknek, mint az egészeknek tsak akkor lehetnek tselekedeteik költsönösön hasznosok, betsületesek, mikor vallási tekintet mérsékli azokat. A' legjobb törvények, legszorosabb igazgatás alatt is, hány titkos tselekedetek történhetnek! 's minél-okosabb a' fő, annál-sűrűbb árnyék fedezi azokat. A' lelki esméret az a' gondos Bíró, mely előtt minden tett meztelen jelenik meg; ennek pedig fő-oskolója a' vallás. Ha egyegy kivételt megengednék is; de az egészre-nézve el merem mondani, hogy vallás nélkül az istenkép' helyét a' vétek foglalná-el. Annnyival béhatóbb a' halhatatlanság' képzete, a' polgári rendszabásoknál, a' tselekedetekre; a' mennyivel kevesebb hetven-nyóltzvan esztendő, a' számításban az örökkévalóságnál.

U. Mind helyyesen. De, ha az emberek mind a' barlangokba költöznének, pusztán maradna az Isten' szép földje a' vadaknak; és némely böltselkedők azt állítják, hogy a' vallásos vakbuzgóság, akadálja a' nemzeti virágzásnak; 's több Társaságok', Birodalmok' hanyatlásának okait keresik abban. Azt mondják, ok, a' vallásos szertartások, sok idejét a' munkának elfoglalják; 's a' jobb életre-való vágy kedvetlenné, tchetetlenné teszi az embert napi dolgainak pontos igazítására; hogy a' mennyieikre áhítozás szüli a' földiekkal-nemgondolást, ez, a' foglalkozásokat, e' pedig vége a' Társa-

ság' össze-omlását. Ha az eggyes tagokat ily' gondolkodás foglalja-el, hogy lehet az egésznek állandóságot ígérni? mert a' ritka példa, hogy a' magányt, tulajdönt a' közjóllételen hátul tegye valaki.

R. Tsak igaznak marad: a' hány a' fő, annyi a' gondolkodásmód. Az emberek hajlandók a' dolgokat megfordítva venni; mind tsak a' két végén járnak azoknak; kevés találja-el a' közepet. A' Teremtő az egész világot munkásságra rendelte, 's abban is tartja. A' legnagyobb égitestnek, 's a' legkissebb féregnek ki van szabva munkássága' köre. Az egész Teremtészet szakadatlan munkában van; a' dolgok szüntelen teremtek, enyésztenek el egymást; 's megfordítva. 'S hát az okos teremtés, az ember lenne tsak kifelejtve? — Sőt éppen övé a' földön a' munkásság' fő-köre. És, imé, az ő kikerülhetetlen munkájának megtételére segítje neki a' vallás. Minden nap' izzadni; véres verejtékkel keresett kenyeret enni; — hát a' sok nemű szenvedések, fájdalmak, tsapások, mind lelki, mind testi valónkra-nézve! — vedd-el a' vallást ilyenkor mellőle — kiszökik a' fáradt ember az elúnt életből. Az a' kénszergő okoskodás' vonásaival tarkázott fénylepel, mellyet némely böltselkedők vonnak az emberi szem' elejébe — egy varás-takaró. Ennek sűrűségén által, a' síron túl-nézni vágyakozó lélek, nem lát egyebet setétségnél. Egynehány sanyarú életévégén semmivétel — megrázzák ezek a' gyarló halandóságot; a' zavarból megterve, vagy úgy veszi az életet, mint egy árendás-jószágot, annak minden 'sírját kitsikarja; mert képzeli, hogy azt többé soha semmi tekintetben nem bírhatja; 's a' szentkönyvbeli Dohzódóhoz tsatlódik: vagy kétségbe-esve kiigazítja magát az életből. Ki az, az emberek közt, a' kit a' sors' baja ne érdekelt volna; 's kinn a' halál az utolsó sebet meg ne

ejtené! ? Ezekre egyedülvaló balsám a' vallás.

Minden időnek, minden kornak, minden embernek megvan a' maga' dolga. Hajlandósága szerént, minden talál magának állást az életben. Ezt a' belső ösztönt káros néha elnyomni; 's ezt, fontos figyelemre kellene venni az Ifjúság körül a' Szüléknek, Felvívázóknak. Ha a' belső ösztönt követve, a' Keresztyénség' Mátyrjai szenvedtek; ha némely szent életű emberek félre vonták magokat a' világi lármáktól; ha mások felajánlják életüket a' foljvásti isteni-szolgálatra — hibáztatható-é? Az emberek a' testiekre hajlandóbbak lévén, mindég több marad a' világiakra, mint az isteniekre. Pedig ama' böltselkedők' állításai mellett is, tsak ezek adnak a' léleknek igaz nyugodalmat; amazokat egy halál' hidege lerázza róllok. A' Nap, kelete' 's enyészete-kei láttzik közelebb lenni hozzánk; minket is a' születés és halál' teszen közelebb az öröklét' napjához. Az élet eme' két hártárvöveinél lakik inkább az együgyü buzgóság' lelke; az elsőnél vezetettve, utolsóál: az életkor' ráértsége mellett. A' kettő köztvaló köz inkább a' munkásság' rendes ideje; itt kell lenni hathatós életművessé, világpolgárrá. Azomban, ha a' szükségtelen, 's néha káros időtöltéseknek is marad, még a' munkahalomlepte embereknél is a' naphól egy részetske; hát az Istentiszteletre, nem maradhat-é egy pertz — egy szíves sohajlás? Ez is kedves hang mindenkor az Öröklétű' dítséreteinek nagy összhangjában. Minden okos Törvényhozok', még a' Mahometek' szerkezeteiben is megtaláljuk az Istentiszteletet-imádást. A' patirta, ha költeményesen vesszük is, már a' kelő Nappal idvezli a' levegő' magasan Teremtőjét. A' földműves, mikor munkájára indul sohászokdik. Mindenütt, mindenkor, minden környezetben lehet i-

mádni az Istent; időhöz mérsékelve a' módot; 's ezért, így értve, semmit-se szenved, soha, se' magános, se' közjólé- tel a' földön. Maga a' Teremtő gyönyör- ködik munkájának tökéletesedésén, tö- kéletesítésén. Bóltsebb Ő, mint-sem kí- vánná a' testi embertől az élet-szerek' el- mellőzését; kegyesebb; mint-sem a' vi- lági foglalatosságokra időt ne engedne.

U. Hellyesen, jó öreg! szavaid, az i- gaz bóltesség' szavai. Szélesen terjedt esméreteid tapasztalva, kívánnék még némely tárgyakról értekezni veled, mely- lyek a' földet közvetitlenebbül érdeklk.

R. Megmondám: — minden tehetsé- gem köz, embertársaimmal.

U. Minémü Igazgatásformát tartasz az emberi társaságra-nézve boldogítóbbnak, állandóbbnak?

R. Fejedelmi kérdés. — Ismét tsak azt mondok: a' hány a' fő, annyi a' gon- dolkodásmód. De a' különböző vélemé- nyekért okoson senkire haragunni nem lehet. — Ezen kérdés felett máig visszog- anak az emberek. Ezért látunk a' föl- dőn annyi Igazgatásformákat. Tarkázva szép a' világ. A' különböző példák- ból lehet kiszemelni a' jobbat. Amott az e- gész, ott néhányak, itt egy Fő viszi a' kormányt. Amazt Fejetlenségnek, azt Többfejűségnek, ezt egy Fő-Főségnek ne- vezhetem. Az elsőt Medúsa-főhöz hason- lítom; előbb hajszálak, utóbb kígyókká válnak; e' tsak alig szokott megvillám- lani a' földön: a' másodikat Hydrához; a' fejek egymást megemészti, 's mind- járt más nő helyekbe; ez is, bár mily' erős legyen elején, végre, az idők' bi- zonyosága szerint, önn' terhe miatt le- emol, 's a' pártos részek egy Fő-Főség- gé olvadnak össze: a' harmadikat egy jól- alkotott emberi testhez; a' világ' törté- netei ennek állandóbságára, az állan- dóság' jobbságára mutatnak. Példákkal, nem terhellek. Ha olvasod a' múlt-, meg-

tekinted a' jelenidőt, bőven megtalá- lód azokat. Én neked két példában felelek: tekintsd-meg a' Mindenséget, a' temér- dek világok felett egy Fővalóságra ta- lász: tégy egy tükröt magad' elejébe; nézd-meg képedet; tagokat, és egy fő- fogsz látni. Erthettz már engem. A' Ter- mészetben magában megvagyának a' ké- pek, tsak ki kell okoson jelelni. Az első háznép' feje, már kezdetben kihozta vál- lain az egy Főség' képét, a' Természet' kebeléből, az emberitársaságba. Nem en- nek roszvóltának tudása rettentti inkább el az emberek' némely részét, ettől; mint a' példák- ból vett tapasztalás; mely sze- rént néhol határos a' határtalan és ke- gyetlen uralkodással. F, ez ellen a' Ke- resztyén Fejedelmek' gondolkodásmód- jok, 's a' jól elrendelt Nemzeti alkot- mányok kezeskednek. Imé jóltévő hasz- nai a' Keresztyénvallásnak! — azomban nem találjuk - é meg még a' miveltebb nemzetek' többfejűségénél is a' határtal- an-kegyetlen uralkodást? — A' kezdődő, vagy újjászült Társaságokban, természe- tes, hogy minden egyes tag törekedik behatni a' Nemzeti alkotmány' megállá- pítására, mint újj, hosszú jövődöre ki- ható, magát, maradékit illető, általa is a' Természet', vagy az idők' zavarjából kivívott tulajdonára; 's itt természetü igas- sága van. Majd az össze alkotott test ha- lad feljebb az Igazgatásformák' léptő- jin, míg a' tetőn tsak egy maradhat- meg. Pédáink vagynak, hogy néha a' leg- buzgóbb Fejetlenség' zürzavarjából bom- lott-ki hirtelen az egy Főség. Róma' arany- korában, nem így lett-é az első Tsászár? —
(végezete következik)

A' Testiorvoshoz — a' Lelkiorvos
"Senki-se gyűlöli a' maga' testét, hanem inkább neveli és táplálja azt". — Az em- berrel született ezen természeti ösztönt így fejezi-ki a' Vallás, hogy az embert er-

költői nevekedés úttjába indíthassa: —
 még-is gondolatlan ő mind-a' -kettőre,
 főképp' az egészséges bővölkedésben. Nagy
 jó 'hát, hogy számtalan indító okaink
 között, a' Nemzeti Társalkodó is, esz-
 méltet mindenikre. — Nem tehetém, hogy
 a' Redactio kegyes engedelmével tiszte-
 létébéli kinyilatkoztatásomat elmulassam
 azon Úr eránt, a' ki az Enyedi hármó-
 nisták' régi Strófáját eszembe-juttatta.
 — A' gyermekek' történeteit, tapasztalá-
 sait, a' számos esztendő' terhes gond-
 jai kikoptatván az emlékezetből, jól-esik
 azoknak megújítássok, 's mint valamely
 régi romános jelenések, hathatósan ér-
 deklük a' szívet. — Így történék velem is,
 midőn a' Homöopathiát végig olvasám. —
 (286-dik lap).

Szóllál; várod, hogy ki felel-meg, 's Ekho-se hang-

Sem szám nem szaporod: fűjaldmink nem keve-
 Fenn marad a' Capital dézinástól a' . . . (sednek —
 Ben köhögös hangal, rossz labbal tibikél egy pap.

Az Akhiles mesés kardja
 Mely mérgét magával hordja
 Ölt-is, de gyógyított-is, —
 Most, befőzvéni Fazekában
 A' Belladonnát magában
 Doctor Fazekas; ott is,
 A' hol' mások félnek
 Vagy éppen halált remélnek
 Gyógyít Hahnemann után,
 'S Azzal bíztat miudnyájunkat
 Hogy ne féltsük már magunkat
 Hanem vegyük ezután
 Bizvást a' mérget; mert halál,
 'S Méreg-erő, egy ponton áll,
 'S Ha szembe kell is szálni;
 A' két ellenség-erőnek,
 Mikor egymás ellen ternek,
 A' halál, kezd hátrálni. —
 Szeget-szeggel kell'hát verni, —
 Mérget-méreggel keverni
 Hogy a' halált fojtsa-meg,
 Hogy ha puffaszt, lágyítottson-is,

Ha lángba borít, öltson-is.
 'S Az embert így tartsa-meg.
 Magyar Hahnemannom! néked
 Eppen olyan távol-léted,
 Hazánk' közép-pontjától,
 Hol annál-több jót tehetnél
 Mennél-többön segíthetnél,
 Káros hiba a' Hazától.

Figyelemre méltó jöltévő és hasz-
nos gazdasági változtatás

Az 1850-dik esztendő a' gabona ter-
 mésnek mindenfajmeire-nézve oly' tse-
 kély, hogy méltán lehet tartani a' jövő
 aratás előtt újra bé fog következni az
 1817-diki szomorú esztendő, következé-
 seivel együtt. Melynek eltávoztatására
 jól tenné minden gazda ha most összel
 jó idején felesen vetve árpát; mivel az-
 zon gabona, ha összel ideje korán vet-
 tetik, két három héttel hamarabb érik
 más gabonáknál. Ezen emberiségből szár-
 mazó gazdaság-változtatás, haszonnal is
 jutalmaztatná-meg a' jó szívű gazdát, mert
 ugyanis a' jövő aratáskor újj termés e-
 lőtt szinte bizonyossággal az árpának is
 jobb ára leszén, mind a' tiszta búzának
 újj termés után, most pedig óltóbb ga-
 bonát vetvén-el a' mag-alá elkészült föld-
 jében a' gazda, a' drágább gabonáját ad-
 hatja-el. Ezen kívül, a' szalmája az ár-
 pának a' szénával vetekedik, és így a'
 szalmájában is nyerés lenne. Az éhel-ha-
 lást meggátolni, az aratásnak két há-
 rom héttel nagy mértékben való siette-
 tése nem kis hasznot tehetne az egész or-
 szágra nézve. Az ilyen árpavetést tö-
 rök-búza-szedés után török-búza nyomá-
 ra vetni fagy alá merném javasolni ab-
 bol is hamarább lenne aratás mint más
 fagy-alá vetett gabonákból*).

* A' vetése megeshetik akármeddig be a' tölbe,
 ha a' fagy engedi: de a' Red. tapasztalása 's a' Pall.
 Mez. Gazdas. szerént; a' fetskefarku árpa ne le-
 gyen a' mag, hanem ő szí; különben, egy sze-
 mig elvész.

Orvosi Tudakozódás

(Nzti. T. 34--36 Szám.)

Szándékozván a' jövő 1831-dik esztendő május' végével, az Erdélyi Borvizekről, egy kis munkát Hazámiai' kezébe adni, teljes tisztelettel kérem a' Homöopathicus Orvos Doctor urakat, méltóztassanak ezen esztendő' vége előtt valamivel, a' következendőkről való útastítást, éppen ezen az úton, mellyen a' kérdést és megkeresést vejéndik, megtenni.

Egy harmintz esztendős, nyoltz esztendőtől-fogva, májdugulásból, lábdagadással bajlodó Fejércépet, mitsoda útastítással küldjek a' Gyergyói Borvizre? Hat esztendőtől-fogva négy hetet szokott ott mulatni, naponként egy-, másfél kupa vizet is meginni tisztán, négy nap múlva feredni melégben, három fertálj órát mulatván a' ferdőben. A' diéta közép volt, és mind-ezek után könnyebiséget tapasztalt: más gyógyítást nem is akar elfogadni. Már most a' kérdés és a' kívánság ez: Homöopathice hány tseppet, miféle és mennyi más lében? hány-szor egy nap? vagy hány napban egyszer vegyen-bé? mennyire nevelheti a' tseppeket? (mivel' elhibázni nem szeretném), úgy azt is hogy éhomra-é vagy étel után adassanak ezek? Hány hetet vagy *Hónapot* szükséges a' borvizen mulatni? minő szoros diétát tartani? mivel a' havasi levegőre mindenkor megszokott jönni az ételkivánság: továbbá, hideg vagy meleg feredőbe és mennyi ideig, mitsoda rendben feredjen.

Kételkedik az alólírt, hogy találkozzék oly' Orvos, akármely szakadékból való legyen is az, ki általjában minden borvízi gyógyítást különösebben az idős betegségekben és más egyes esetekben, haszontalannak és pusztá képzelődésnek nyilatkoztassa.

Dr. Sz. J.

Lóversenyezés Muszkaországban.

Muszkaországban Ekaterinoszlaffban Július' 2-dikán a' lakosoknak, egy nekik egészen újj nemű időtöltéssek vólt, tudni-illik egy ló-versenyezések, melyben 10 ló vett részt: 7 magyar, 1 ánglus származású, és 2 muszka; a' futtató-legények öltözöttjek' különböző színe által különböztették-meg magokat egymástól. A' Gyülekezet melynek fejét a' nemesek Marschalja tette, igen számos vólt; a' Marschal és a' több előkelőbbek, egy veres posztóval terített, magassabb padon ültek, melynek szomszédságában egy muszka kar vólt. — Két jutalom vólt feltéve, az egyik egy gazdag ezüst tsésze, mely meg ért 1500 rubelt*) a' más egy 500 rubelből álló summa pénz vólt. Az a' ló (egy magyar), mely az első jutalmat elnyerte, 6 werst-et futott el 8 minuta alatt; a' másikat a' mely elnyerte (egy ánglus származású) ugyan azt a' pällját 8 minuta 4 sesunda alatt futotta-meg.

Bár környül-állásosabb esméretet lehetne szerezni, tanúságos vólna a' lótenyésztetésre nézve!!

M e g i g a z í t á s (Esztergom)

Méltóságos Gróf Kemény József a' Nzti. Társalkodóban, Nro. 57, september 11-dikén, Tudós Bowring János Úr "Poetry of the Magyars" nevezetű Könyvnek jeles esméretetésében, 192-dik lapon hibáson állítja, hogy Bowring Úr "a' magyar nyelv kedvéért, hosszasabb időkig a' magyar földön lakott," mert eme' tudós barátom soha-sem lakott Magyarországon, hanem a' magyar nyelvet csak Londonban, két esztendő alatt tanulta, tőlem e' végre Bétsből 1827 és 1828-dik esztendőben kapván egynéhány száz magyar könyvet (Grammatikákat, Szókönyveket, Magyar Poétákat, Pogány Urnak

* 1 Rubel circa 1 f. 30 kr. ezüst pénz.

Magyar Literatura" esmértetését, mindenféle Magyar foljó Irásokat 'sat.)

A' Mélt. Gróf méltán ditséri Bowring Urat, hogy a' többi között Kisfaludy Sándor' ezen felséges verseit:

"Téged látlak az egeknek

Magos tiszta kékjében" ezt, az Originalnak minden szépségével szerentsé-
sen fordította (In the blue horizon's blea-
ming etc.) hogy maga Kazinczy Ferencz,
ősz Koszorus Magyar Költőnk megvallotta
hogy Bowring Úr nem csak epigrammáját
"Távol vagy mindég 's mindég közel,

Idda, szemem lát,

Hall fülem; ah, de karom, Idda, hijába
keres" — — jelesen, így fordította:

"Ever absent, ever near

Still I see the, still I hear;

Yet I cannot reach thee, dear."

hanem hogy "a' Békák" (Tövisék és Vi-
rágokban) az ánglus fordításban, szebbek
mint a' magyar Originalban.

Emlékezetre méltó, hogy Tudós Bow-
ring Ur, sept. 2-dikán, mint a' Londoni
nevezetesebb pólgarok' szószóllója, a'
mostáni derék Frantzia Királynál, I La-
jos-Filepnél; kinek már ezelőtt szemé-
lyesen esmeretes volt, audientziát nyert
és tőle szívesen fogadtatott.

Hirdetés

Jelentem a' T. T. Előfizető Uraknak,
hogy a' *Tudományok és Mesterségek Kö-
zönséges Tára* már sajtó alatt van, 's
nyomtatása félbeszakadatlanul folytatta-
tik. Ily' nagy 's felette terhes, azon fe-
jül pontos abc-rendbeli szerkeztetést ki-
vánó munka megjelenésének szoros ha-
tárt szabni lehetetlen. A' kötetek egyen-
kénti megjelenését az újságlevelekben fo-
gom időről-időre kihirdetni. Mind ad-
dig, míg az első kötet, a' melynek első
íveit kereskedésben mutatóul kinekki-
nek előterjeszhetem; sajtó alól ki nem
szabadul, az előfizetés 1 for. 50 pengő

kr-ával egy-egy kötetre elfogadtatik. An-
nakutánna az egész munka 24 pengő fr.
bólti árra megmásolhatatlanul be fog ál-
lani. — Pesten Octoberb. 1850.

Wigand Otto.

Erdélyt illető tudósítások

Kološvár, oct. 20. — A' Németor-
szági Természet vizsgálóknak és Orvosok-
nak az idén Septemberben Hamburgban
tartott gyűlésekben, több megszárasztott
plánták közt Bétsi Professor *B. Jacquin*
Úr, elő mutatta a' *Syringának* egy új
nemét, melynek felfedezését a' Botanika
Erdélyi Kormányshéki rendes Elölülő B.
Jósika János Úr ÖErtzja, ezen tudomány-
ban különösen gyönyörködő az egész Or-
szág előtt tiszteletben álló hitvesének, Gr.
Csáky Rosalia Úr asszony ÖErtzjának
köszönheti. A' plánta tiszteletül, 's em-
lékezetül *Syringa Jósikaea* nevet kapott,
's rajzolatban is meg fog jelenni. — (A'
Syringa magyarul *Lila*, -élőfa, a' két hí-
mes; egy anyás plánták' seregébe tarto-
zik — nálunk, egyik neme, a' *kerti la-
róstyán* közönségesen esmeretes.)

A' foljó 1850-dik esztendő Juniusa
27-kén tartatott Pesten, az oda való Ma-
gyar kir. Universitásnak, ditső emlékeze-
tű *Mária Theresia* által lett megnyitása'
fél százados öröm-innepe. Ezen alkalmas-
tossal az Orvosi-Kar, több jeles kül-
földi és hazai tudósok sorában három meg-
külömböztetett érdemü hazánkfiát neve-
zett-ki tiszteletbeli tagjainak, kiknek az
illő diplomát erről meg is küldötte — n.m.
Mélt. Csik Madéfalvi *Ferentzi József* Urat
közönségesen tisztelt és szeretett Erdélyi
Fő-Orvost; Kormányshéki Referens Ta-
nátsost, és az Orvosi-Kar' Elölülőjét, to-
vábbá T. *Baumgarten János* Urat Seges-
vári Physicust, a' *Flora Transsilvanica*'
Szerzőjét, 's végre T. *Fabini Fridrik* U-
rat, Provincialis Szemorvost. —